

Poštnina plačana
v gotovini

Naročnina za
celo leto 12 Din.
Posamezna številka
1.50 Din, za ino-
zemstvo 2 Din.
Naroča se pri u-
pravi v Ljubljani,
poštni predal 290

ŽENSKI LIST

NEODVISEN ČASOPIS

Izhaja začetkom
vsakega meseca

Štev. 4

V Mariboru, 1. aprila 1935

Leto XII

Lista Zveze delovnega ljudstva

Za dan 5. maja je naša vlada razpisala volitve v Narodno skupščino. Kar smo vsi iskreni marksisti vedno želeli, se ob tej priliki izpolnjuje. Marksistično delavstvo vseh smeri se je v vsej državi združilo in sporazumelo, da 5. maja odda svoj glas za »Enotno listo zveze delovnega ljudstva.« — Sodružice, naš položaj v družbi je tak, kakršen je položaj delovnega ljudstva v splošnem. Da se nam ta položaj izboljša, je potrebno, da delavstvo, po svojem zastopstvu v državni upravi zadobi ono avtoriteto (oblast), ki mu po njegovi produktivni vrednosti pripada. Delovno ljudstvo, industrijsko, obrtno in kmetijsko delavstvo, mali kmet, mali obrtnik in trgovec, to so edino pravi vzdrževalci države, zato pripada tudi njim glavna oblast v vodstvu države. Da pa to upravičeno oblast dosežemo, je edino sredstvo to, da

naši možje in sinovi dne 5. maja oddajo svoj glas za listo »Zveze delovnega ljudstva«.

Delavske žene, me nimamo še pravice sodelovati pri tej velevažni državljanski manifestaciji s tem, da bi se smele podati na volišče in s svojimi glasovnicami pomnožile voljo delovnega ljudstva. Nihče nam pa ne more odreči pravico, da budimo možke k pravi razredni zavesti in jim povemo, da je za moža skrajno nečastno iz kakršnekoli bojazljivosti ob taki priliki oddati svoj glas nasprotnikom volje delovnega ljudstva in zastopnikom krvosov kapitalizma in njegove zadnje garde fašizma.

Žene delavke, agitacija za listo »Zveze delovnega ljudstva« je v tem času najaktualnejši in najpriljubljenejši boj. Proti vojni in fašizmu. Zato v tem mesecu vse na volilno agitacijo.

S. B.

Bilanca 1914—1918

9 milijonov sirot
10 milijonov beguncev
10 milijonov mrtvih
19 milijonov ranjenih
9 milijonov ujetnikov
4062 mest razrušenih
5 milijonov vdov
plini plini

Ali bomo res dopustili novo vojno?

Države niti ne zakrivajo več svojega oboroževanja in izdajajo milijone in milijarde za nabavo novih pušk, tankov in plinov, ki bodo morili cela mesta v »sovražnikovem« ozemlju. Milijarde gredo za strelsko orožje v času, ko milijoni stradajo.

Francija je posodila Italiji 5 milijard. Anglija je povečala svoj vojni proračun za 10% — 2 milijona ljudi pa je brez posla. Države hočejo čim večje število vojakov in podaljšujejo vojaški rok — tako je Francija nedavno uvedla dveletni rok. Nemčija je zopet uvedla splošno vojaško dolžnost za vse moške prebivalce. Vojaški inženirji izpopolnjujejo orožje. V Parizu so prvič preizkusili novo bombo, kateri eno letalo lahko vzame s seboj 1000. Ko ta bomba pade, po-

vzroči tako vročino, da jo je nemogoče gasiti. Dokaz pripravljenosti na vojno so tudi veliki manevri. Združene države v Ameriki so pred kratkim priredile velikanske manevre ob tisti obali, ki je bliže Japonski. Pri vojaških vajah je sodelovalo 177 vojnih ladij in 477 letal.

Kaj je novega v fašističnih državah? Koncentracijska taborišča se ne prenehajo polniti. Nemčija ima 78 koncentracijskih taborišč, od teh 3 samo za ženske. Med 170.000 koncentracijskimi ujetniki je 10.000 žena. Žene so zaposlene tudi v moških taboriščih, kjer jih čaka strašno trpljenje. V nekem taborišču mora 40 zaprtih žena prati perilo 700 jetnikov in 250 paznikov.

Po vsem svetu se žene družijo v odbore proti vojni in fašizmu. Poleg drugega razvijajo ti odbori posebno delavnost v občinah, kjer žene zahtevajo brezplačno obutev in obleko za otroke, zgraditev dojlilnic in otroških zbirališč itd. V neki občini so žene sklenile, da bodo izmenoma danes na jutri druga pazile na otroke, da bodo mogle druge vršiti propagandno delo.

Razgovor s senatorjem Ney-em

Ameriški žurnalista Brent Dove Allinson je pred kratkim intervjujal ameriškega senatorja Geralda P. Nye-a, delavnega predsednika izredne ameriške senatske komisije za raziskovanje vpliva trgovskih motivov in municijskih tovarn pri nastajanju vojaških panik in vojn samih, ter njih vpliv na militaristično delovanje raznih vlad, posebno ameriške. Ker so vsa ta vprašanja internacionalne važnosti, naj posnemamo nekaj iz intervjuja.

Ameriška komisija je ugotovila, da pride na tri v vojni padle Amerikance po en mož, ki mu je vojna prinesla milijon dolarjev dobička. Trdka Du Pont iz države Delaware, je imela med vojno vsako leto povprek 50 milijonov dobička, in ob koncu vojne skupnega čistega dobička 60 milijonov dolarjev. Po besedah senatorja Nye-a pa ga je najbolj presenetilo dejstvo, da po vseh pričanjih ne izpodbuja toliko vojna industrija vlade na militarizem, kakor nasprotno vlade podpirajo delovanje oboroževalnih firm. Ameriška vlada smatra te firme pač za del narodne obrambe. Zato je tudi vsaj na prvi pogled videti, da bi nacionalizacija teh industrij ne koristila mnogo, vendar je to vprašanje preveč zamotano in predvsem se bo dalo samo mednarodno rešiti. Senator Nye je prepričan, da bo prišlo do mednarodnega sodelovanja glede tega vprašanja. Senator Nye priznava, da ni velike razlike med metodami oboroževalne in drugih industrij. Vsi prav radi in ne prenehajo prositi za državne podpore, čeprav tako rade v javnosti govorijo o »krepkem individualizmu«. »Zavedamo se,« pravi senator Nye, »da pri tej preiskavi prodramo prav v srce svetovnega profitorskega in konkurenčnega poslovnega sistema in odkrivamo njegove najnevarnejše, njegove smrtno nevarne strani.«

Brez podpor raznih vlad bi ta industrija ne mogla tako cveteti. Vlade niso le njihove stalni odjemalci in upniki, temveč tudi njihovi stalni zagovorniki in zaščitniki. Kljub temu

se zdi senatorju Nye-u nacionalizacija te industrije edina pomoč proti sedanjemu stanju. Kajti države bi pač izdelovale vsaka zase, ne bi pa bilo mednarodne trgovine in tudi veliki motiv konkurence bi odpadel. (Seveda samo v isti državi.) Senator povdarja, da lahko v **demokratskih** državah javnost kolikor toliko nadzoruje vladino delovanje in tako vpliva tudi na oboroževanje. Zanimivo je, da so bili glavni dobavitelji Kitaljske in Južnoameriških držav firme iz — demokratskih dežel — iz Anglije, Francije, Češke, USA. Te države bi se morale med sabo sporazumeti glede prepovedi privatnega izdelovanja in prodajanja orožja. Senator povdarja izredno važnost tega vprašanja, ki se mu zdi važnejše od problema krize. Upa, da bo javno mnenje v drugih državah zahtevalo in doseglo podobne preiskave

— kar se je v nekaterih državah tudi res že poskusilo. Kajti sicer bi se pač samo ameriške firme selile drugam. Senator Nye bi želel, da bi predsednik USA sklical v prihodnjem polletju mednarodno konferenco v Washington, ki bi se imela baviti glavno s vprašanjem oboroževanja. Oboroževalne firme so združene v komplicirani mednarodni organizaciji za izmenjavo informacij in dobičkov — brez vesti in pomislekov. »To je največji in najnevarnejši trust sveta. Nič nas ne more rešiti, razen združenega, trajnega, skupnega napore narodov proti skupnemu sovražniku in prekletstvu človeštva — proti vojni, in proti profitorskemu sistemu, ki jo podpira.«

Toda, delovanje te senatne komisije je bilo začasno ustavljeno in njeni prijatelji in pristaši se boje, da je za stalno pokopana.

padli v vojni, niti milijonov pohabljenih. Niti uničenega blagostanja, niti trgovine, ki je propadla; niti demokracije, ki jo naj bi vojna zagotovila svetu, kajti sedaj imamo epidemijo; niti svobode od pruskega militarizma, kajti povojni militarizem je brezobzirnejši kakor predvojni. Če moramo sežgati našo hišo zato, da ne bi vlomili vanjo, je čas, da mislimo na kak drug način obrambe.

Naša obramba zahteva, da moramo biti močnejši od vseh možnih sovražnikov.

Kaj pa njegova obramba? Ali se on ne sme braniti? Splošna varnost bi po tej metodi bila mogoča samo, ako bi lahko bil vsak močnejši od vseh drugih. To je matematično nemogoče.

Idejna, verska, rasna nasprotja, vodijo do vojne.

Razlike v veri so dovedle do najhujših vojn — do verskih vojn. A očitno ni bilo neizogibno, da se morajo nadaljevati, kajti prenehale so. Nacionalno čustvo nič bolj neobhodno ne vodi do vojne, kakor versko. Valizi, Angleži, Škoti, ki so se nekoč bojevali med seboj, živijo sedaj v miru. Prav tako Francozi in Angleži v Canadi, Angleži in Buri v Južni Afriki. A ta mir bi ne bil mogoč, ako bi obe stranki opravičevali svojo nestrpnost s »rasnim patriotizmom« in izjavili, da je vojna med njima »neizogibna«.

Vojna — zadnje sredstvo.

Norost ljudi in slaba organizacija sveta lahko privede do slučajev, ko je vojna neizogibna, kakor me lahko lakota prisili v ljudožrstvo. To ni razlog proti takemu izboljšanju poljedelstva, da postane ljudožrstvo nepotrebno, niti proti takemu izboljšanju politike in političnih metod, da postane vojna nepotrebna. Odstranili smo lakoto, ki se je nekoč vedno ponavljala, in smo tako odstranili ta izgovor za ljudožrstvo. Lahko odstranimo tudi politično anarhijo in ta izgovor za vojno.

Naraščajoča ljudstva potrebujejo hrano in prostor.

Noben narod na svetu ne skuša priti do hrane in blaga drugih narodov, temveč se jih čim bolj brani s carinami, kvotami itd. Problem modernega sveta ni pomanjkanje, temveč nadprodukcija, t. j. slaba razdelitev, težkoče, povezane z izmenjavno mašinerijo, denarstvom itd. Vse to se da urediti samo s sporazumom, z mednarodno organizacijo. Osvajanja ne rešijo teh problemov. Prav tako pereči so v deželah z velikim, kakor v onih z majhnim teritorijem. Boljša ekonomska ureditev sveta bi

Norman Angell:

Kratki odgovori

(Pred kratkim je izšla knjiga Normana Angella: »Uvod k miru; vodič priprostega človeka«. V končnem poglavju odgovarja na najpogostejše ugovore proti mednarodni ureditvi mirovnega sistema. Iz tega poglavja posnemamo nekatere, tudi pri nas aktualne odgovore.)

Vojna je neizogibna.

Katera vojna? Vsaka vojna, ki jo kadarkoli kakšen neodgovoren častnik zahteva zaradi česar koli že? Gotovo se da preprečiti marsikatera vojna, ki bi izbruhnila, če bi imeli vodstvo najbolj neumni ali najbolj plašljivi ljudje. Nadalje niti militaristi menda ne verujejo, da bi bila vojna neizogibna, ker zahtevajo vedno večje oboroževanje prav zato, češ da se bo na ta način vojna preprečila. Bolezni so neizogibne, toda odstranili smo skoraj popolnoma nekdanje kuge — »črno smrt«, bubonsko kugo, lepro, kolero, z uvedbo boljših zdravilnih institucij. Včasih te institucije odpovedo. A zato jih ne opuščamo — nasprotno, izboljšamo jih. Liga narodov, ki je še v povojih, nemara ne bo mogla preprečiti takoj vsake vojne, toda če takoj ne spustimo duše in pustimo, da gre civilizacija k vragu, moramo prej ali slej ustanoviti nekaj takega, kakor je Društvo narodov.

Človeška narava je po narodi prepirljiva.

Prav zato potrebujemo Društvo narodov, oz. sploh ves naš upravni in disciplinski aparat; ako bi bila človeška narava popolna, bi bila večina naših upravnih ustanov odveč.

Človeške narave ne morete spremeniti.

Saj ni treba. Prav gotovo pa lahko spremenimo človekovo vedenje, in drugega ni potrebno. Ljudožrstvo, človeške žrtve, suženjstvo, poligamija, sežiganje krivovercev, zakoni-ta tortura, dvoboj, so primeri za take spremembe. Te spremembe vedenja se izvršijo predvsem s spremembo miselnosti; s spremembo pojmov o tem, kaj je prav, napak, prijetno, zaželeno.

Vojne bodo vedno, kakor dolgo bo človek sebičen.

Vojna zahteva od ljudi največjo nesebičnost, največjo vseh žrtev — življenje. Uniči ekonomsko blagostanje, bogastvo in trgovino; prinaša popolno desorganizacijo denarnih investicij; povzroča bankrote in bedo. Če bi bili ljudje bolj inteligentno sebični, bi ne bilo nobene vojne več.

Ali bi pustili svojo hišo nezaklenjeno, ali se ne bi vrpli vlomilcu?

Vsekakor zaklepajte vrata in poudite s palico nad vlomilca. Toda če bi se moral vsak gospodar sam braniti, brez pomoči skupnosti, to se pravi, svojih sosedov, ki jih predstavlja upravna oblast in policija, bi vsaka roparska tolpa, ki bi bila močnejša kakor posamezni gospodar, delala, kar bi hotela. Nespretnost posameznega gospodarja daje varnost, temveč boljša organizacija skupnosti za medsebojno obrambo.

Orožje je za obrambo.

Potem je, kakor je bilo doslej rabljeno, zelo slabo izpolnilo svoj smoter. Ni obranilo milijonov, ki so

dala Japonski dosti večjo možnost, rešiti svoj problem, kakor osvajanje novih teritorijev, posebno z ozirom na dejstvo, da niti ne izrablja onih kolenij, ki jih že ima. Japonski militaristi prav tako malo kakor drugi militaristi razumejo te ekonomske resnice.

Izdelovalci orožja povzročajo vojno.

Petdeset izdelovalcev orožja lahko hujska narode k vojni. Toda zakaj narodi ubogajo? Stavbena podjetja bi rada videla, če bi sežigali svoje hiše. Pa tega njim na ljubo ne storimo. Zakaj bi živega sežgali našega otroka na ljubo oboroževalnim firmam? Če hočemo odkriti, kaj daje lastnikom teh firm njihovo moč, moramo odkriti motive g. Janeza Kranjca, ki tako uspešno apelirajo nanj.

Mir bi pomenil nadaljevanje krivičnega statusa quo.

Ali bi druga vojna, v kateri bi bili premaganci zadnje vojne zmagovalci, dala kak boljši status quo, kakor je sedanji? Ureditve, narejene po zmagovalcu po vojni, ne morejo popraviti krivic statusa quo, k večjemu spremene njihov značaj. — Izpustite vojno iz vida in našli boste druga sredstva za spremembe, kakor je vojna. Iste pravice, zaradi katerih je prišlo v 18. stol. do vojne med Anglijo in njenimi ameriškimi kolonijami, se dajejo zdaj domijonom mirno in celo brez grenkosti.

Samo naša država je pacifistična — nevarno je pridigati mir v naši državi, ko se tuji pripravljajo na vojno.

Ta ugovor kaže nejasnost o tem, zakaj gre. Ne gre za to, ali naj rabi-
mo orožje ali ne, ali se naj branimo ali ne, temveč, kateri način oborožene obrambe je bolj uspešen: Način, ki skuša braniti eno stranko s tem, da avtomatično vzame drugi možnost obrambe, ali kolektivni način, ki bi zagotovil enake pravice obrambe za vse, s tem da združi obrambne sile v obrambo zakona — in prvi zakon mora biti, da nihče ne sme začeti vojne. In ni res, da bi bili drugi narodi v celoti manj za ta način obrambe, kakor smo mi.

O prosveti je govoril minulo soboto v radiu prosvetni minister g. Stevan Čirić. Gospod minister se je v svojem govoru bavil z ljudskošolskimi in srednješolskimi problemi, kakor tudi z vprašanjem naših visokih šol. Prišli so nepričakovani udarci hudih časov, ki jih najbolj čuti prosveta. Toda prosvete ne smemo žrtvovati krizi. Naše delo je težko, je zaključil g. minister, časi so hudi, toda vse težave bo obvladal čut dolžnosti do prosvete.

Minister za telesno vzgojo g. dr. Auer je imel minuli četrtek po radiu govor o skrbi za telesno vzgojo naroda. Izjavil je, da je to važna naloga države ter se v nadaljnjem govoru bavil z nalogami mlade generacije, orisal vzgojni pomen sporta, Sokolstva, gasilstva itd. Na koncu svojega govora pa se je g. minister bavil z zakonom o sportu. Tozadevni osnutek je bil te dni dostavljen sportnim organizacijam v pretres. — Svoj govor je g. minister zaključil z naslednjimi besedami: Kakor ima vsaka narodnost svojo karakteristiko v narodni noši, v narodni umetnosti, v pesmih in melodijah, tako ima tudi svojo karakteristiko v sportu.

Borba proti vojni in fašizmu

Skupina antifašistov v Beogradu je v srbskem prevodu izdala spis Angele Vodè »Žena in fašizem«, ki je izšel v letošnjem koledarju Cankarjeve družbe.

Iz podružnic ZDŽID

Jeseniška žena, mati in proletarka!

V borbi za vsakdanji kruh moža delavca je tudi žena stopila v svoj organizirani krog, da se z možem bori ramo ob ramo za izboljšanje svojega bednega položaja.

Težja je pot delavske žene za organiziranje delavsko kmetijskih žena in deklet, ker je žena tista, ki ji odkažejo njen delokrog pri štedilniku, češ, do tu, dalje pa ne smeš. Toda kapitalizem potrebuje tudi delo ženskih rok, zato je vključ vsemu pritegnil tudi žensko v svoj jarem, in ko je gospodarska kriza zavzemala vedno širše demenzije, je bila žena in delavsko dekle potegnjena v vrtnice, da pomaga možu obraniti družino pred popolnim propadom. Žena je stopila v boj ali ženska organizacija še zdavnaj ni to, kar bi morala biti, v tej organizaciji se zbirajo najzavednejša delavska dekleta in žene, toda manjka pa jih še mnogo in mnogo. Radi tega smo sklenile na svojem občnem zboru Zveze delavskih žena in deklet, da pozovemo v našo sredo vse delavske žene in dekleta, da jim povemo o teži življenja o bremenu, ki ga nosimo vse. Kličemo vas! Pridite! Pomagajte nam v borbi za izboljšanje našega težkega stanja. Pomagajte! Skupno korakajmo z možem drugom v boj za naše pravice, ramo ob ramo. Dosti bomo imele opravka, dosti bogatega dela nas čaka in naši otroci nam ne bodo mogli očitati, da se nismo borile za njih in njihovo boljšo bodočnost. Čim več nas bo, tem močnejše bomo, tembolj se bo upošteval naš glas v javnosti in tem več bomo dosegle.

Zato kličemo vse, ki čutijo važnost današnjega časa, da se nam pridružijo, da se skupno učimo tistih pravic, ki jih danes delavska žena in dekle ne pozna in zato ne zna tirjati. Čas je že skrajen, da se zavemo same sebe. Radi tega vse delavske žene in dekleta na plan!

Vse polno problemov imamo žene in dekleta za rešiti in to lokalnih spadajočih pod Jesenice in Jeseniško okolico. Koliko žensk tava po Jesenicah brez zaslужka in kruha. Koliko deklet odhaja iz Jesenic nevedoč kam? Vse to matere je naša naloga, da čuvamo svoje otroke, da se borimo zanje, da jih obvarujemo zla in da opazujemo, za ka-

tero ceno dobi proletarsko dekle svoje zaposlenje in svoj kosček kruha. S tem, da ženska prodaja svojo fizično ali duševno delo, se ne sme zahtevati od te ženske, da je s tem obenem prodaja tudi svoje telo. Tako daleč smo ponižane, tako nujna je naša obramba, da je skoraj zadnji čas, da se postavimo v bran ter zakličemo vsem: do tu in dalje ne! Tu je sila do vrha, hočemo biti enakopravne z moškim in naše delo naj ima isto ceno kot možko.

Sodružice, delavke, žene in dekleta, odzovite se temu našemu povabilu za dobrobit nas vseh.

Iz Črne.

V delu za proslavo smo se združile z mežiškimi sodružicami na isti program.

O važnem pomenu te proslave priča lepa udeležba našega delavstva na tej prireditvi. Predsednica Knehs Marija je z zadovoljenjem otvorila zborovanje in podala besedo sodružici Romšer, ki je temeljito in točno obrazložila referat in pomen te proslave. Sodelovale so tudi hčerke naših sodružic z lepimi deklamacijami, ki so navzoče ganile do solz. Vsemu so navzoči sledili z zanimanjem in odobravanjem. Ob tej priliki se je nabrala lepa vsota za tiskovni sklad »ženskega lista«.

*

Popravljamo pomoto, ki jo je napravil tiskarski škrtar v zadnji številki Ženskega lista: Predsednica podružnice Zveze delavskih žen in deklet v Črni je sodružica Knehs Marija.

Iz Mežice.

V Mežici smo proslavile mednarodni dan na 10. februarja. Proslava se je vršila z deklamacijami v treh dejanjih. V prvem prizoru sta nastopili dve deklici iz otroškega vrtca Raušer Milica in Končnik Rezika, ki sta deklamirali. Drugo deklamacijo sta prednašali deklici iz tretjega razreda Koželej Mici, Lampreht Rozi, Dvornik Mici in Žagar Mici. Potem so dečki skupno z deklicami zapeli več pesmi. Nato je sledila tretja deklamacija, ki so jo prednašale deklice izven šole Perovec Frida in Waidl Polonca. Udeleženci so odobravalni z navdušenjem in ploskanjem. Predsednica sođr. Knezova se je zahvalila v imenu Zveze delavskih žena in deklet vsem prisotnim za obisk. Udeležba je bila mnogoštevilna, tudi moški so prisostvovali tej proslavi, kar pomeni, da se zavedajo, da je le z družinimi močmi mogoče braniti delavske pravice.

Predsednica je povdarila kako velikega pomena je naš mednarodni ženski dan, zgodovinski dan, čigar pomena ne moremo prezreti. Prvič smo se mežiške žene pridružile tej mednarodni proslavi k pozitivnemu boju, da izpodkopljemo korenine vojni in fašizmu. Da se borimo za končni cilj, za geslo, ki je zapisano nad našo tribuno: za popolno osvoboditev proletariata in s tem tudi žene.

Nato je predsednica dala besedo sodružici Raušerjevi iz Črne, ki je prečitala referat iz Centralne uprave Zvez delavskih žen in deklet ter ga natanko obrazložila.

Predložena resolucija je bila soglasno sprejeta.

Na željo navzočih so se deklamacije ponovile. Ljubkim deklicam izrekamo na tem mestu iskreno zahvalo za njihov trud.

Iz Sarajeva

Dne 10. marca je priredila tukaj nedavno ustanovljena ženska organizacija marksistične smeri, »Jednakost«, proslavo ženskega dne. Program je bil pester in aktualen, udeležba prav zadovoljiva. Smo pač na jugu, kjer vlada temperament, zato je bila tej proslavi priključena tudi

zabava s plesom. Tako je tudi mladina prišla na svoj račun in nam bo tudi v resnem delu sledila, takorekoč preko igre.

Tudi strokovno organizacijo gospodinjstev imamo tukaj, predseduje ji Slovenka iz Ptuja.

Na žalost se pa Slovenci in Slovenke, ki si tu služijo svoj kruh mnogo premalo zavedajo svojega proletarskega položaja in premalo se zanimajo za svoj duševno-kulturni napredek. Ustanovili smo tudi slovensko kulturno društvo »Cankar«, a tudi to društvo vse premo upošteva niti se poslužujejo slovenskega čtiva, ki jim ga to društvo nudi.

Priobčujemo to poročilo, ki je sicer privatnega izvora, z namenom, da opozorimo zlasti naše delavske žene-matere, ki odpremljajo svoj naraščaj v tujino, na gibanje delavskih žen v drugih krajih. Povsod je delavstvo enako izkoriščano in zatirano po kapitalizmu, zato se mora tudi povsod družiti v svojih razrednih, kulturnih in strokovnih organizacijah. Jezikovne razlike priseljenega delavstva ne smejo biti ovira temu združevanju. Priporočljivo je, da si to delavstvo ustanovi lastne odseke in naj v njemu razumljivem jeziku vodi svoje rojake v smernicah skupne organizacije. — Je pač težko z enim mahom premagati stare predsodke, ki jih narekuje lokalni patriotizem. Matere, dolžnost naša napram našim otrokom je, da jim damo na pot v življenje tudi nauk o razredni zavedenosti, ki je tudi v tujini človeku največja in najboljša opora. Ur.

Iz organizacije hišnih poslov

Cenjena urednica!

Opogumila sem se, da tudi jaz vpošljem malo poročilo o položaju nas ubogih gospodinjstev pomočnic.

V svoji šolski dobi sem dovršila tri razrede meščanske šole s prav dobrim uspehom. Oh, kako rada bi se bila še naprej šolala in postala učiteljica! Saj imam otroke tako rada. A ni mi bilo dano. Moj oče je zbolel, ni mogel delati toliko, kolikor je bilo potrebno za vzdrževanje družine, in jaz, dasi s težkim srcem, sem se morala podati služiti v tuje gospodinjstvo. Vem, da je v vsaki službi treba marsikaj potrpeti, a se človek vendar nekoliko oddahne, ko zapusti pisarno ali delavnico po dovršenem delu. Drugače je nam gospodinjstvom pomočnicam. Zaničuje se nas ob vsaki priliki kot nekaj manjvrednega, s katerim se sme postopati po mili volji. Služkinja je tarča, v katero vsi rodbinski člani

gospodinjje mečejo izbruhe svoje ozlovoljenosti. Kako to boli človeka. Skakaj cel dan od dela do dela in poslušaj in ubogaj vse komande vseh in vsakogar.

Zavidajo ti pa vsak korak in ti ga premerijo, ki ga storiš po svoji volji. Da, celo v svojem prostem času se ne smeš kretati po svojem prevdaru in nagnjenju.

Dobro bi bilo, da bi se prav z nikomur ne govorilo. Ne smeš imeti niti prijateljice po svoji izbi. Ako služkinja že zrelih let spregovori ali gre s kakim moškim, se jo običajno dolži najnižjega, v kar se more podati ženska.

Gospodarjeve hčerke smejo imeti »znanja« in prijatelje, služkinji se to že zameri. Kako drugo razvedrilo, n. pr. v kakem pevskem zboru ali dramskem odseku, je pa za služkinjo že »prenobel«.

Kaj si ona vse ne izmisli!

In vendar smo tudi gospodinjstev pomočnice človek s čuvstvi in hrepenenjem po družbi svojevrstnikov in razvedrilo. Kdaj bo za nas bolje? Pravite tedaj, ko boste vse gosp. pomočnice organizirane. Vem, da je to res, zato prosim vse, ki ste organizirane, delajte, budite še one, ki se tega ne zavedajo, da bomo že za sebe pridobile izboljšanje in človekavredno upoštevanje. J. L. v R.

17 ženskih poslancev

Žena v Turčiji

S tem, da je dobila v Turčiji tudi žena volilno pravico, je priznано načelo, da je tudi žena opravljena aktivno sodelovati v politiki. Pri zadnjih volitvah, kakor smo že poročale, je bilo v Turčiji izvoljenih 17 žena, ki so kandidirale na režimski listi. Toda ženska volilna pravica ni splošna. Izvoljene smejo biti le žene, ki so dopolnile štirideseto leto ter govore vsaj en inozemski jezik, to je, da so intelektualke. Napredek je to vendar, ker so bile turške žene donedavna prave sužnje, lastnina mož, trgovski objekt.

Stari Slovani so bili jako demokratiški narodi s prakomunistično družabno ureditvijo, kjer je bila žena popolnoma enakopravna.

Šele s prihodom Turkov in Tatarov so se razmere izpremenile in so žene potrebovale zaščito, iz česar se je razvilo robstvo. Žene povsod drugod, tudi slovanske, so se kasneje osvobodile, najdalje so ostale v suženjstvu srbske in bolgarske žene pod turško suvereniteto nesvobodne. Turške žene imajo danes že volilno pravico, bolgarske in jugoslovanske še ne.

Delovne žene so bile vedno prvo-borilke za ravnopravnost, demokracijo in svobodo ter bodo to borbo le živahneje nadaljevale.

V ta namen so priredile predvsem v Beogradu dne 3. marca t. l. ob 4. uri popoldne v veliki dvorani delavske zbornice: »Ženski dan«.

Razno

Ženska naprednost v današnji Rusiji. Število industrijskega delavstva je znašalo v predrevolucijski Rusiji približno 17 milijonov, danes ga štejejo 45 milijonov. Število v industriji zaposlenih žen je bilo pred vojno komaj nekaj nad sto tisoč, leta 1930 že 3.697.000, koncem leta 1934 se je pa njih število dvignilo na 7 milijonov. Predvsem se nahajajo žene v vodstvih kolektivnih poljedelskih gospodarstev, kjer jih je nekaj nad 165.000, nadaljnjih 50.000 žen so voditeljice takozvanih poljedelskih delovnih brigad. V znanstvenih raziskovalnih in preizkuševalnih zavodih je zaposleno 12.500 pomočnic in samostojnih znanstvenic, v kemični industriji sodeluje 22,5 odstotkov izvežbanih kemičark, v organizacijah za telesno vzgojo je organiziranih 2 milijona žensk. Ruske žene se udeležujejo v vseh panogah javnega, gospodarskega, umetniškega in socialnega življenja, ne izvenz niti državne obrambe: Rusija šteje več tisoč žensk pilotinj, inženirk, častnic pri gotovih ženskih vojaških organizacijah in ena žena ima celo generalski čin. Izvedena je popolna enakopravnost spolov. V fašistični Nemčiji je pa žena iznova priklenjena izključno k domačemu ognjišču.

Zakaj je sladkor tako drag. Sladkor je bil nedavno podražen. Trgovci pravijo, da bi bila cena lahko pod 10 Din. Sedanja cena kristalnega sladkorja v tovarni je Din 3.67 za 1 kg, k temu pride državna trošarina Din 7.50, 0.30 Din prometnega davka in recimo Din 0.50 za transportne stroške. Če ta številca seštejemo, dobimo znesek Din 12.47. V tem znesku ni vračunan dobiček veletrgovca in prodajalca. Na kockovni sladkor pa znaša carina Din 8.05, zviša se tudi prometni davek. Sladkor bi se pocenil, če bi bila trošarina nižja, vsaj z ozirom na naše slabše konzumne razmere. Nam se zdi tudi cena v tvornici vsaj polovica previsoka, ker znašajo produkcijski stroški za kg sladkorja le okoli Din 1.—. Na Čehoslovaškem, kjer imajo nekoliko boljše sladkorno peso, produkcijski stroški niti toliko ne znašajo.

Kdo poseduje največ sužnjev. Senzacijo je izzvalo odkritje Džona Harisa, tajnika Društva za pobijanje suženjstva. Izjavil je, da je krščanska cerkev največji lastnik sužnjev v Abesiniji, odnosno po vsem svetu. Tako je krščanska cerkev v Egiptu, ki ima 450 cerkev in samostanov, 10 škofov v Egiptu, 1 v Kartumu in 3 v Abesiniji, lastnica 400.000 sužnjev.